

Jak se dělá kniha

Exkurze ve firmě Albatros Media Brno

Datum konání: 8. 12. 2017

Místo konání: Albatros Media Brno (Příkop 4)

Přednášející: Libor Pácl

Počet účastníků: 15

Zpracovala: Kateřina Granátová

Dne 8. 12. 2017 se konala druhá exkurze v rámci předmětu Odborná přednáška a exkurze I. Tentokrát jsme navštívili brněnskou pobočku firmy Albatros Media, která se nachází v budově business centra IBC Příkop. Nutno podotknout, že se nejednalo o exkurzi v pravém slova smyslu, neboť jsme ze samotné firmy viděli v podstatě jen konferenční místnost. Celá akce byla koncipována spíše jako přednáška o pracovním procesu, který obnáší výroba knihy.

Albatros Media Brno

Ve firmě nás přivítal vedoucí redakcí non-fiction literatury, pan Libor Pácl. Usadil nás v konferenční místnosti firmy a svou přednášku začal krátkým představením firmy. V rámci non-fiction literatury sdružuje Albatros Media čtyři nakladatelství, která vydávají především populárně naučnou literaturu. Nakladatelství Edika se specializuje na vydávání učebnic, v nakladatelství Computer Press vychází literatura z oblasti IT, nakladatelství BizBooks vydává knihy z oblasti podnikání, ale i např. psychologie, a nakladatelství CPress vydává knihy, které se tematicky nehodí do žádného z ostatních nakladatelství.

Jak se dělá kniha

Redaktor

Přednášku samotnou zahájil pan Pácl představením práce redaktora. Ve velkých nakladatelských domech, jakým Albatros Media beze sporu je, má redaktor funkci manažera projektu, který dohlíží na sepsání, či překlad knihy, zadává práci specialistům nebo specializovaným úsekům nakladatelství a je odpovědnou osobou za vznik knihy. V menších nakladatelstvích je pozice

redaktora odlišná, neboť v sobě sdružuje více profesí, může tak zastávat např. práci sazeče, korektora atp. Tento způsob výroby knihy ale není příliš efektivní, proto se ve větších nakladatelstvích postupuje spíše dělbou práce mezi specializované pracovníky.

Schvalovací proces

Samotná kniha začíná vždy nápadem. Tento nápad se přednese na nakladatelské radě, která má na starosti schvalovací proces knihy. Při schvalování je stěžejním bodem výdělečnost knihy, zjišťuje se tedy např., jak je velká cílová skupina potenciálních čtenářů a jaké knihy už v rámci daného tématu vyšly. Často dochází v nakladatelstvích k situaci, kdy výdělečné tituly sponzorují vydání knih, které by jinak z finančních důvodů vyjít nemohly. Součástí schvalovacího procesu je i zvážení, zda se vyplatí vytvořit na dané téma novou knihu, tedy zadat specializovanému

autorovi sepsání knihy, nebo zda je výhodnější získat licenci na zahraniční titul a ten přeložit. Jen zřídka se stává, že by autor sám přišel s již sepsaným textem.

Autorská kniha

Pokud je rozhodnuto o vydání knihy, začne redaktor svou práci. V případě, že se jedná o knihu, kterou je nutné teprve sepsat, zkontaktuje kompetentního autora (specialistu na dané téma), kterému nabídne za sepsání honorář. Ten může mít podobu finanční odměny, ale taky např. propagace jeho firmy v knihách onoho nakladatelství. V této fázi je důležité nechat autora vypracovat koncept knihy a sepsat několik stran textu, aby redaktor zjistil, nakolik je autor k práci na knize kompetentní. Pokud koncept a sepsaný text nevyhovuje požadavkům redaktora, je stále možné autorovi vypovědět smlouvu. V případě, že autor vyhovuje požadavkům redaktora, je mu svěřeno sepsání knihy. O tomto procesu pravidelně informuje redaktora, zpravidla mu posílá text po kapitolách. Kniha má vždy stanovený termín odevzdání, prací redaktora je tedy zajistit, aby byl text včas sepsán.

Autor text většinou dodá v elektronické podobě. Ten je třeba vysázet v odpovídajícím programu (např. InDesign) a provést jazykovou korekturu textu. Pořadí těchto procesů může být různé, často se řeší tímto uspořádáním: první jazyková korektura (důležitá pro příp. přeformulování částí textu), sazba, druhá jazyková korektura (důležitá pro zachycení typografických chyb, zpravidla na konci řádků). Sázení textu má na starosti sazeč, který v nakladatelství pracuje pod technickým redaktorem v tzv. DTP oddělení (v plném znění „desktop publishing“ oddělení). Krom textu samotného je třeba vysázet i doprovodné grafické objekty (např. obrázky, grafy). Jazykové korektury se zadávají dvěma různým korektorům, aby v textu zůstalo co možná nejméně chyb. Vysázený a opravený text pak podléhá odborné korektuře. Tu provádí externí odborník na téma v knize obsažené a snaží se najít možné faktické nesrovnalosti v textu. Následuje fáze zanášení korektur, kterou má na starosti DTP oddělení.

Upravený text se převede do formátu PDF a zašle se autorovi na tzv. autorskou korekturu. Tento postup je nutný, protože autor musí schválit podobu textu, která ponese jeho jméno. Po autorské korektuře se text dostane do rukou redaktorovi, který provede finální korekturu. Někteří autoři ale trvají na tom, že poslední úpravy provedou sami, proto se někdy pořadí autorské a redaktorské korektury zaměňuje. Redaktor na závěr pošle knihu do tiskárny.

Celý proces výroby knihy trvá obvykle tři čtvrtě roku až jeden rok.

Překladová kniha

U některých témat je rozhodnuto, že se převezme již existující cizojazyčný text. Velmi důležitou součástí práce redaktora je v tomto případě najít vhodného překladatele, který má odpovídající jazykové znalosti, který zároveň rozumí odbornému tématu knihy natolik, aby ji byl schopen

smysluplně přeložit, a který je schopen formulovat text na požadované úrovni. Pro vyzkoušení kompetentnosti překladatele se používá tzv. zkušební překlad, při němž překladatel má prokázat své schopnosti na několika prvních stranách textu. Po přidělení textu překladateli redaktor dozírá na dodržování termínu odevzdání textu. Poté podléhá přeložený text stejnému postupnému zpracování jako text autorský s tím rozdílem, že se u něj neprovádí autorská korektura.

Závěr

Po této vyčerpávající přednášce byl prostor pro dotazy. Největší pozornost byla věnována výrobě a schvalování obálky knih. Výroba obálky se většinou zadává externím grafikům, kteří vytvoří několik návrhů, a redakční rada zpravidla některý z nich schválí.

Na úplný závěr jsme měli zhodnotit přínos této exkurze. Vyzdvižen byl praktický pohled na výrobní proces knih, zvláště pak finanční stránka vydávání knih, která má většinou rozhodující slovo.